UMUJYI WA KIGALI-AKARERE KA KICUKIRO

IKIZAMINI CYO KWIMENYEREZA 2013, IKINYARWANDA

ISUKU KU MIBIRI WACU

Umubiri ukekeye kwitabwaho, ukagiririrwa isuku. Iyo umuntu adakaraba, ntiyambare imyenda imeshe neza, ico riziba utwengeruhu twa, bigatuma umuntu arwara.

Utwengeruhu dufasha umubiri kwisanisha n'imihindagurikire y'ubushyhe no gusohora imyanda igihe umuntu abira ibyuya. Iyo umuntu atiyuhagiye neza, utwo twenge turabiza, imyanda ikabura aho inyura, akarwara inda zishobora gutera tifusi cyangwa indwara z'uruhu, nk'ubuheri n'amaga. Ni byiza kandi kugirira umusatsi isuku, kwiyogoshesha iyo ari ngombwa no guca inzara z'amano n'intoki kuko na byo bibika umwanda. Mbese yo gufungura, umuntu akaraba amazi mez n'isabune. Iyo atabikoze imyanda iri ku ntoki ijya mu biryo, ufungura akaba yakurizamo kwandura indwara z'ibyorezo, nka korere, amacinya n'inzoka z'amoko yose nk'amibe bamwe bita twibanire.

Umuntu agomba gufata akamenyero ko kwiyuhagira, akambara imyenda imeshe. Ibyo byose, bituma umubiri uhumeka neza, bikawurinda indwara. Tugomba kugira isuku kuko ari yo soko y'ubuzima.

I. <u>TWUMVE NEZA UMWANDIKO/amanota 10</u>

1. Ni izihe ngaruka zo kudakaraba no kutambara imyenda imeshe?

____

2. Ni akahe kamaro k'utwengehu?

____

3. Ni izihe ndwara ziterwa no kutagirira uruhu isuku?

____

4. Ni ibihe bice by'umubiri bindi tugomba kugirira isuku?

____

5. Vuga ubwoko bw'uyu mwandiko uvuge n'ibisobanuro nibura 3 bisobanura neza uwo mwandiko.

____

II. <u>INYUNGURAMAGAMBO/amanota 10</u>

6. Andika impuzanyito z'aya magambo yo mu mwandiko
   - Umwenda _______________________
   - Kwitabwaho _______________________
   - Gufungura _______________________
7. Garagaza imbusane z'aya magambo yo mu mwandiko
   - Isuku _______________________
   - Ubushyuhe _______________________
   - Mbere _______________________
8. Koresha iri jambo mu nteruro 2 zinyuranye "Gufungura."

____

III. **UBUMENYI RUSANGE/ amanota 10**

9. Sakwe sakwe? Soma.

a. Icwende ryanjye ribaye kure mba ngukoreyemo.

____

b. Sakuza n'uwo muri kumwe

____

c. Cira umwana utumvira ababyeyi imigani 2 migufi.

____

d. Andika imigani migufi 2 werekeza ku burezi.

____

e. Sobanura izi nshoberamahanga

- Kugwa agacuho ______________________________
- Gukomeza umutsi ______________________________

IV. **IKESHAMVUGO N'AMASANO/amanota 10**

10. Simbuza amagambo ari mu dukubo amagambo yabugenewe:

a. (Umwana wa mushikiwanjye) ararwaye

____

b. (Musaza wa mama) yadusuye.

____

c. (Se wa papa) na (nyina wa mama) baraye mu rugo.

____

d. (Suka ayo mata) muri (icyo gicuma abikwamo)

____

e. (Umurambo w'umwami) washyinguwe kera

____

f. Mu mpeshyi inka (zirasuhuka) (uziragira) azirimbere.

____

g. Umwana akunda (amata y'inka ikibyara)

____

V. **IKIBONEZAMVUGO: amanota 27**

11. Andika ubwoko bw'amagambo aciyeho akarongo

- Umubiri ukeneye kwitabwaho.

Umubiri ______________________________

Ukeneye ______________________________

Kwitabwaho______________________________

- Iyo umuntu adakaraba neza umwanda uziba utwengehutwawo.

Iyo ______________________________

Neza ______________________________

Utwengwhu ______________________________

Twawo ______________________________

12. Andika umumaro w'amagambo aciyeho akarongo

- Imyendamyizayambarwan'umuntu usukuye.

Imyenda ______________________

Myiza ______________________

N' ______________________

Umuntu ______________________

13. Erekana intego n'inteko by'amagambo akurikira ndetse n'amategeko y'igenamajwi.

Amagambo	Inteko	Intego	Amategeko
Kwitabwaho			
Utwengehu			
Inzoka			
Ibyibo			
Intoki			

VI. UBUTINDE N'AMASAKU: amanota 10

14. Garagaza amagambo yo mu mwandiko nibura abiri buri jambo avugika kimwe:

a. Umugabo ______________________

b. Umugorê ______________________

c. Umwaâna ______________________

d. Umwâami ______________________

e. Umusore ______________________

VII. IMYANDIKIRE: amanota 10

15. Kosora izi nyandiko

- Ntawutazi ko kucyumwe sayine ikabwayi hazaberamisa.

____

- Nimusubira yo ari ni mugoroba tuzazubiranayo.

____

- Sihomvuye ahubwo niyongiye.

____

VIII. IHINAMWANDIKO: amanota 13

16. Hina uyu mwandiko mu mirongo icumi "ISUKU KU MIBIRI WACU."